

Slutrapport Norsälven – inventering efter lekande asp

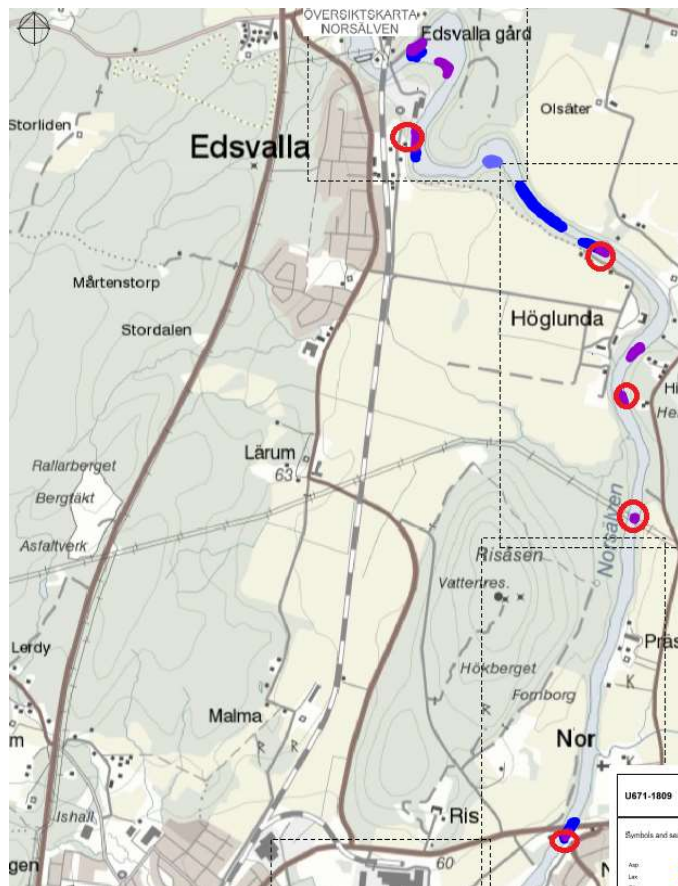
Bakgrund

Länsstyrelsen beslutade 2018-04-18 att bevilja ansökan från Norsälvens vattenråd med 125 000 kr för genomförande av "Projekt Norsälven". Syftet var att ca 11 km av Norsälven skulle bottenkarteras för att dokumentera de sträckor som är lämpliga eller har potential att utgöra lämpliga reproduktionslokaler för flera olika fiskarter. Dessutom skulle förslag på lämpliga fiskvårdande åtgärder tas fram. Projektets kostnader var beräknat till 125 000 kr. Projektet genomfördes och redovisades i "SLUTRAPPORT MED ÅTGÄRDSFÖRSLAG OCH KOSTNADER FÖR NORSÄLVEN" som finns tillgänglig på <https://www.vattenorganisationer.se/norsalven/>

Projektets kostnader blev dock betydligt mindre eftersom det visade sig att det redan 2013 hade genomförts en bottenkartering av MARIN MILJÖANALYS AB i Göteborg. Marin Miljöanalys AB fick då uppdraget av Norsälvens vattenråd att utifrån genomförd bottenkartering ta fram lämpliga områden med bottenar som kan vara lämpliga som lekområden för lax, öring, asp och gös samt ta fram kartunderlag som visar de utpekade områdena. 21 områden pekades ut som tänkbara lekområden, dessa besöktes fält av Tomas Jansson, Kräftmannen AB och en åtgärdsplan sammanställdes och presenterades för Nedre Norsälvens vovf och i slutrapporten. Kostnaden uppgick till ca 88 000 kr.

Efter avstämning med Länsstyrelsen fick Norsälvens vattenråd klartecken till att använda resterande medel för att genomföra en av de föreslagna åtgärderna i slutrapporten, dvs klargöra om det förekommer fler lekområden för asp i Norsälven, förutom i den kända lokalen nedströms bron vid kraftstationen i Edsvalla. Detta ska genomföras genom att kräftmjärdar fyllda med grankvistar, mossa mm placeras ut på utpekade områden i slutrapporten. Tanken är att få bl.a. Asp att leka på kräftmjärden med grankvistar/mossor och därmed kunna samla in romkorn som sedermera skickas till Naturhistoriska Riksmuseet för DNA-analyser.

Karta 1. De 5 röda ringarna markerar var kräftmjärdarna placerades, den lokal som hade de bästa förutsättningarna var lokalen uppströms kyrkan, under kraftledningen.

Genomförandet/Resultat

Efter diverse förarbeten som att förankra en DNA-analys av rom med Naturhistoriska Riksmuseet och beställt utrustning från dessa, genomfördes inventeringen mellan 9 april – 26 april. Vid fem lokaler placerades kräftmjärdar fyllda med kvistar, mosse mm för att attrahera asp (även andra fiskarter, t ex id) att leka på dessa. Mjärdarna placerades på ca 1 m djup. 2 - 3 kräftmjärdarna bands ihop för att utgöra ett större leksubstrat till ytan. Vid samtliga lokaler bestod botten av sten/grus/sand med strömmande vatten. Min bedömning var att det var tänkbart att aspen bör kunna nyttja lokalerna för lek. Stenar fylldes i mjärdarna för att förhindra dem att driva med strömmen. Den 17 april undersöktes fällorna men det var kallt i vattnet och jag bedömde efter avstämning med Urban Nyqvist, Länsstyrelsen i Värmland att aspen ännu inte börjat leka. Vattentemperaturen var vid detta tillfälle ca 5 grader. Fällorna fick ligga kvar och besöktes igen den 26 april, då var vattentempen 8,8 grader i Norsälven. Ingen fiskrom av någon fiskart, kunde hittas på fällorna. Under tiden som fällorna legat i Norsälven hade de samlat på sig sediment och avlagringar som gjorde dem till att likna naturliga substrat och bör ha attraherat fisk att leka på kräftmjärdarna. Det fanns heller inga tecken på att rom eller lekaktivitet i anslutning till kräftmjärdarna. Vid en lokal var förhållandena mer lämpade än övriga då det fanns rikligt med sten med vattenmossa och att det var en kort strömökning av vattnet vid lokalen så den fick en karaktär som en mindre forsacke, se de 2 nedre bilderna på sidan 3.

Projektet kan därmed **inte** påvisa att aspen leker vid fler lokaler i Norsälven.

Mjärdarna till vänster är preparerade med kvistar och mossor mm innan de lades ut, 3 kräftmjärdar har bundits ihop. Efter att ha legat ute i vatten i ca 2 veckor samlade mjärdarna på sig alger, växtdelar mm som bör ha format mjärdarna och attraherat allahanda fiskarter för att leka på dem. Så blev inte fallet.

Några av lokalerna där mjördarna placerades.

Tomas Jansson
Kräftmannen AB

2019-05-14